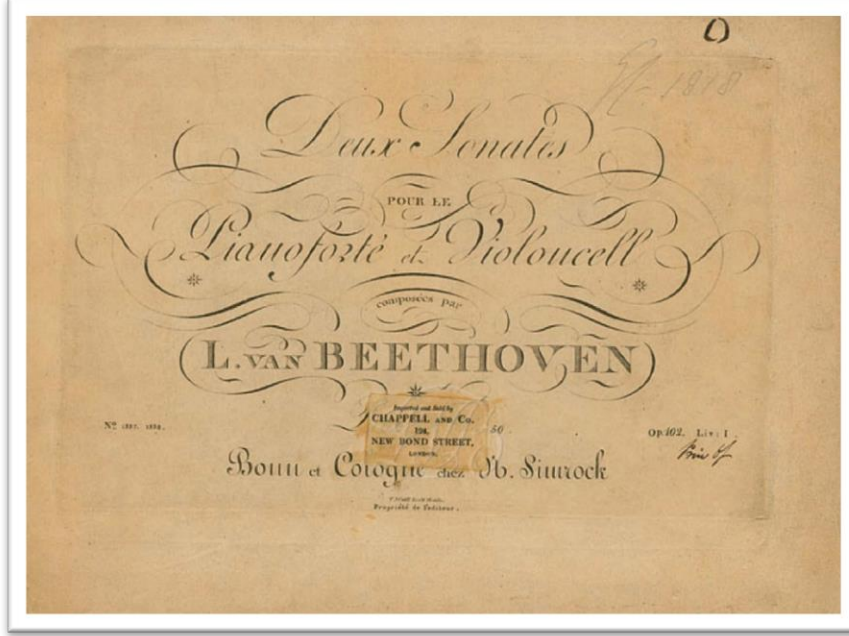

Viyolonsel Sonatı No.4, Do Majör Op.102 No.1

* Andante-Allegro vivace * Adagio-Tempo d'Andante-Allegro vivace

Beethoven'in viyolonsel ve piyano için son yazdığı eserler Op.102 dizisinde yer alan iki sonattır. Bu iki sonat 1815 yılının Temmuz ayı sonu ve Ağustos ayı içinde yazılmıştır. Bu eserlerin yazılmasında da, ünlü Schuppanzigh Kuarteti viyolonselcisi Joseph Linke'nin (1783-1837) büyük rolü olmuştur. uzun süre Rasumovsky Kuarteti diye anılan topluluğun üyesi olan Linke, Schibert'in müziğinin tanınmasına da yardımcı edecektir. Linke, aynı zamanda çok iyi bir piyanist olan Macar asıllı Kontes Anna Maria Erdody'nin (1779-1837) çocuklarının da öğretmeni idi. Kontes Erdody, Beethoven'in büyük hayranıydı ve besteci daha önce, 1808'de Op.70 No.1 ve 2 Piyano Trio'sunu kontese ithaf etmişti. Beethoven önce 5. Piyano Konçertosu'nu İngiltere'de ilk kez çalan Londralı piyanist Charles Neate'e 1816 Ocak ayında, sonra da kendi el yazısıyla Op.102 No.1 Sonat'ı ithaf etmiş; 13 Mayıs 1816'da Kontes Erdody'ye yazdığı mektupta

bu ithaf nedeniyle özür dilemiş, eserin 1819 Viyana baskısında kontesin adı verilmişti.

Beethoven'in 1815'teki en önemli çalgı eseri sayılan bu sonatlar, onun veriminin son safhasının başlangıcını oluşturur. Yapısal form önemsenmemekte, fikirler özgürce sergilenmekte, partilerin daha çizgisel bir ölçüde kullanımı artmaktadır. Tını anlamı azalmakta, form bütünlüğü berraklığını yitirmektedir. Rapsodik anlatımla, melodi zenginliği ve çokseslilik yapısı bir arada, yanyana gelebilmektedir.

Beethoven'in el yazısıyla "Freje Sonate für Klavier und Violoncell" (Piyano ve viyolonsel için özgür sonat) olarak belirttiği Sonat No.1, alışılmış şekilde üç ya da dört bölümlü değil, iki bölümlüdür; ancak birçok bölmeler öngörülmüş, daha sonraki eserlerde de olacağı gibi geleneksel form sonraları bir yana bırakılmış, besteci kişisel ve özel eserini oluştururken hislerine ve buluşlarına özgür bir yer açmıştır.

Do Majör Sonat'ın 1. Bölümü, 6/8'lik ölçüde, ağırca (Andante) tempoda, 27 mezür boyunca

viyolonselın sevecen (teneramente) ve tatlı bir ezgisellikle (dolce cantabile) duyurduğu hafif (piano) girişle sakin başlar. Bu giriş hemen sonat formunda, 4/4'lük ölçüde ve La minör tona dönüşecek olan, tez canlı (Allegro vivace) bölmeye bağlanır. Enerjik ve noktalı ritim hem sert yapıdaki ana temayı, hem de ona kontrast olarak beliren ezgisel küçük yan temayı birbirine bağlar. Bunların karışımı triolelerle alışılmamış bir serime (exposition) geçer. Geliştirim (developpement) ise ana tema üstüne dramatik vurgulamalarla gerçekleşir. Tekrar (reprise) ise değişkenlikle, kanon biçiminde kısa coda'ya ulaşır.

2. bölüm, 4/4'lük ölçüde, dokuz mezür süren çok kısa ve çok süslü bir rapsodi gibi, yine ağır (Adagio) tempolu ve hafif (piano) bir girişle başlar. Bunu yine aynı kısalıkta, ama sürpriz olarak birinci bölümün Andante girişinden motifleri içeren ve finali hazırlayan ağırca (Temo d'Andante) bölme izler. Asıl final ise 2/4'lük ölçüde, Do Majör tonda ve tez canlı (Allegro vivace) tempoda başlar. Ana tema değişkenlikle piyano ve viyolonsel arasında paylaşılır. Özellikle kısa-kısa-uzun ritminde beliren kesin motif ve partilerin yoğun çoksesliliğiyle ilgi çeken final, pek çok modülasyondan sonra virtüöz sona ulaşır.

(Süre 17')

ZWEI SONATEN
für Pianoforte und Violoncell
von
L. VAN BEETHOVEN.
Das Götter-Music von Erditz, geb. Götter von Noddy gewidmet.
Op. 102. N°. 1. Serie 12 N°. 10.

Sonate N°. 4. Andante (piano)
Violoncello. Andante (piano)
Pianoforte. Andante (piano)

Beethoven - Cello Sonata No. 4 in C major, Op. 102, No. 1 (Paul Tortelier & Eric Heidsieck)

<http://www.youtube.com/watch?v=rRoogaNKMUQ>

Kazım ÇAPACI